

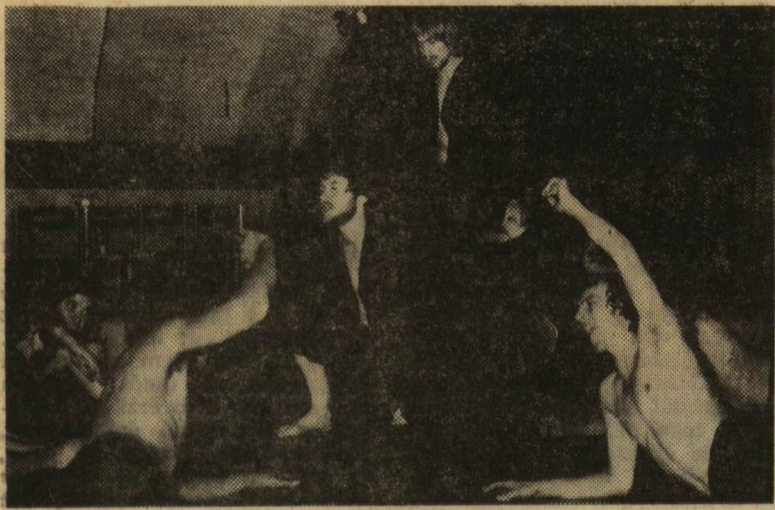
Kőműves Kelemen

A Szegei Egyetemi Színpad 65. előadásorozatának programjában (szorosán véve) hét mű 13 előadásával ismét bizonyította, hogy „Kiváló Együttes”. Az Egyetemi Színpadi Napok, e páratlan rendezvénysorozat keretében részint az Auditorium Maximumban, részint a klubban, zömében új közönség volt tanúja az együttes rendkívüli fizikai és művészi teljesítményének.

Paál István — úgy tűnik — az „Oriáscsecsemő” óta sem mondott le a magyar drámaírodalom sokáig rejtett kincseinek bemutatásáról. Ösbemutató (és nagy siker) volt Déry avantgarde drámája, Sarkadi Imre Kőműves Kelemenje sem régen került elő az író hagyatékából, egy sokáig háborítatlan fiók mélyéről. Paál István biztos szemmel, első blickre jelölte ki ezt a töredékes, valószínűleg befejezetlen (vagy: befejezhetetlen) színpadi alkotást soronkövetkező bemutatón. S hála a hivatásos színházak álmos tempójának, először Szegeden, az egyetemisták játszották el egyetemistáknak, s mondhatom máris kedvező visszhangja van a kitűnő előadásnak.

Sarkadi Imrét erősen foglalkoztatta a székely népballada témája. Érdekes, új felfogásban megírt, szép novellája 1947-ből adott esetben kulcsot ad a dráma értelmezéséhez. A filológiai kutatás, elemzés, értékelés külön megérne „egy misét”, most szoritkozunk a látottakra, hallottakra. Sarkadi minden egyes leírt szavának nagy szerepe, ha-

„Úgy nézd a munkád, hogy az időlen jövő számára készíted. Nem a karod kell bele, hanem a lelked, hogy az maradjon meg az utókor-nak. Hitvány kontár, aki csak a mának épít.” Sarkadi Imre: Kőműves Kelemen — Ösbemutató az Egyetemi Színpadon. (Fotó: Goldschmed József)

„Mondjam azt, hogy jót nevettünk?”

...válaszolta K. F., az egyik JATE-klubtag Kormos Tibor és Mészáros György karikatúra kiállításán. „Ötletes, de kegyetlen. És sérti a humánusmot, pedig az egy „szent” dolog.” — mondta T. A. — És jómagam is az utóbbit vallom. Szabad nevetni. Csak hogy a morbid humor nagyon kényes műfaj. Nevetni kivétel nélkül emberi gyarlóságot szoktunk, még akkor is, ha az egy szánta sündisznóban, vagy egy „Pistikében” testesül meg. Nevetünk, mert mi nem vagyunk „olyanok”, mi „jók” vagyunk, és éppen javulunk... A nevetés célja ez a görcsökoldás, ez a javítószándék. Nevetünk a bohóc-on, mert mi már nem leszünk olyan esetlenek, és nevetünk önmagunkon is, amikor rájövünk, hogy ökörséget csináltunk. A morbid humor — akármilyen furcsa, — humánus kell, hogy legyen. Hogy megtisztelnesse érezzem utána, hogy ép és egész ember vagyok és annak örüljek magamban, hogy sikerült talá-nom egy ötletet, ami rádöbben-

tőereje van, ennek következtében az előadás maga is erősen szövegmű. A szövegérté- tőség jelen esetben szigorú kri- térium, éppen ezért nem hagy- hatom szó nélkül a hadarás, rossz artikuláció okozta akusztikai meg nem értés veszélyét. A moz- gáskompozíció adekvátan követi a szöveget, helyenként azonban „lefordítja” azt. Az előadás ko- reográfiája fegyverzetten egy- szerű és harmonikusan illeszke- dik a nyelvi anyaghoz. Szép és hatásos jelenet a befalazás, fő- löské az ismétlés is!, funkciót- lannak tűnik a „szerelem együt- tét”. Rendkívül megragadó a da- rarab elején a kőművesek nyugta- lan, riadt „futkosása”. Az indító kép a rendezés koncepcióját di- rekten (szájbarágóan) adja. Ez a felfogás, miszerint Boldizsár és Kelemen tulajdonképpen egy ember két én-jének megtestesülése hosszú és alapos vitára ingerel- ne. Nem használták (használhat- ták) fel a teljes, Sarkadi által írt szöveget, a válogatással töké- letesen egyetérték.

Az előadás (lásd szövegmű- pontúság) elsősorban intellektuális élményt nyújt, amelyhez tagad- hatatlanul járul vizuális élmény is. Engem a darab gondolkodni tanít elsősorban. Gondolkodom Kelemen igazáról is. Acs János „alakítása” az előadás kiemelke- dően értékes része. Ezt kellene „ellensúlyoznia” Arkosi Árpád- nak, ezt a fantasztikus alkotót, ezt a „homo moralist”, aki az áldozatot hozza, akinek elsősor- ban külső konfliktusa hordozza

a lényegi mondanivalót. Arkosi- nak nagyon nehéz megtalálni az arany középutat egy intrikus, racionális, cinikus (nem pejora- tív!) én és egy valóságos, reális ember megformálása között. A szereplőkről lévén szó, tetszett Kohler Katalin egyszerű, salang- mentes, biztos, szép játékstílusa. Rendkívül jó megoldásnak érzem az Öreg és a Vándor szerepének egy alakba sűrítését. Ezt a ren- dkívül fontos, kulcsembert játssa el Novák Zoltán — kitűnően. Szépén beszél, s egész személye azt a megnyugtató biztonságot sugározza, hogy nagyon jól érzi és érti is szerepét. A karból sze- repnagsága miatt is kiemelke- dett Máté: Papp László, Izsák: Orbán László, Benedek: Kerényi Ervin. De dicséret illeti a többieket is.

A rendező — nagyon helyesen — elhagyta az eredeti, szerzői instrukciók legnagyobb részét (hiszen Sarkadi nem ilyen szin- padra írta művét). Az előadás szereplői mindannyian az első pillanattól kezdve színen vannak. A teremben a fal mellett egy sor szék, viszonylag kevés néző, nagy játéktér. Rendkívül egyse- rű jelmezmegoldás, kelléknélkü- liség, ez tartozik még az elő- adáshoz. A „negyedik felvonás” pedig a meditáció, gondolkodás, állásfoglalás „Eltene vagy mel- lette”. Milyen hős igazából Kő- műves Kelemen? Boldizsár „a tagadás új szelleme” csakugyan kellemetlen figura-e? A tények ismeretében milyen konklúziókat állapíthatunk meg? Sarkadi nagy konfessziót írt meg, tézisdramát a hit értelméről, himnuszt az em- beri alkotásról, vagy talán a ké- telyeit, a próféciáját? Izgalmas válaszok születhetnek. Ne mu- lasszatok el!

Cs. A.

A „Hármas kép”

Puccini három, különbözősé- gében harmóniát alkotó egyfel- vonásos operáját — A köpeny-t, az Angelica nővér-t és a Gian- ni Schicci-t — az úgynevez. Triptichon-t mutatta be október 12-én a szegei opera társulata.

A köpeny lázas muzsikával izzó drámája, az Angelica nővér hal- ványabb megkomponált tra- gédiája és a Gianni Schicci sza- tirikus élő vígjátéka Vaszy Vik- tor vezényletével, Horváth Zol- tán rendezésében került előadás- ra. A hatásos effektusokban bő- velkedő, virtuóz hangszerelesű és sajátosan olaszos varázsú Puccini muzsika ismét (a művek már szerepeltek korábban műso- ron) élményt jelent a szegei opera színpadán. S az, hogy így van, elsősorban az egészen kiforrott, kidolgozott produkció újító zenekar érdeme.

A köpeny előadásával jól si- került érzékeltetni a Szajna-par- ti tragédiában, a nő igazi városi élet utáni vágyakozásában az életforma elleni lázadás, a Puc- cini kisemberei számára elérhe- tetlen világot is. (Horváth Zol- tán rendezői koncepciója és Sán- dor Lajos díszletképe szerencsé- sen találkozva és összeötvözöd-

ve az est során itt érte el leg- inkább célját.) Karikó Teréz (Georgette) drámai megjelené- sével, tisztán szárnyaló hangjá- val kiemelkedett szereplőtársai közül. (Littay Gyula (Marcel) és Juhász József (Henri) helyen- ként nem volt neki méltó part- nere.) Karikóhoz hasonló kima- gasló teljesítményt az Angelica nővér paszellszerűben meg- komponált tragédiáját, belső drá- máját élő, egyszerű eszközökkel megformáló Harmath Éva nyúj- tott. Elismerést érdemel Turján Vilma méltóságos gőggel át- hatott hercegasszony alakítása.

A Gianni Schicci, a 14. száza- di Firenze örökség-hajhászainak komédiája mintegy feloldja az első két epizód tragédialégkör- t. A vígjátéki zűrzavar élénk, mozgalmal színpadképén, a szí- nési produkciókon a jól begya- korolt — a nagy rendetlenség látszatát fegyelmezett mozgás- kompozíciókkal keltő — jó ren- dezői koncepció végig érvénye- sül. Gyimesi Kálmán (Schicci) és Gregor József (Simone) ala- kításukkal maguk körül légkört teremtő egyéniségek — kár hogy a többiek közül nem tud min- denki „felőnni” hozzájuk. Ta- lán ezért érzik úgy azok, akik a művek korábbi szegei előadá- sait is látták, hogy ez a mostani premier nem hozott semmi új- jat, semmi pluszt — vélemé- nyükkel vitaközi lehet. S ugyancsak vitára ingerel az An- gelica nővér „gyengébbre sike- rült”-nek minősítése is, mert úgy tűnik, hogy az ilyen véle- ményt vallók megfelelnek az- ról, hogy a „Hármas kép” ezen képeinek librettója és zene- nél anyaga eleve alatta marad a másik két egyfelvonásosának.

A premiert követően változó szereplőgárdával előadott Triptichon jelmezlet Bata Iboya ter- vezte.

Hírek, események

A Nemzetközi Sebész Társaság legutóbbi kongresszusa dr. Petri Gábor egyetemi tanárt, a SZOTE I. sz. Sebészeti kliniká- jának tanszékvezetőjét alelnö- kévé választotta.

A KKI és a JATE Francia Tanszékének meghívására októ- ber 10-én Szegedre érkezett a Montpellier-i Egyetem Irodalom- történetész professzora, Jean Louis Gourg 11-én délelőtt a BTK II. számú tantermében Rabela- isról tartott előadást.

Háromhónapos ösztöndíjas ta- nulmányútra az Amerikai Egye- sült Államokba utazott dr. Ked- ves Miklós a JATE Növényélet- tanulmányutató tanszékének docense. A tanulmányutat a Kulturális Kap- csolatok Intézete szervezi.

Dr. Zsoldos Ferenc, a JATE Nö-vényéleti Tanszékének tudomá- nyos főmunkatársa részt vett a Nemzetközi Atomenergia Ügy- nökség és a FAO izotópok fel- használásával foglalkozó bécsi szimpóziumán. Kéthetes tar- tózkodása alatt izotópméréseket végzett és előadást tartott kutató- i eredményeiről.

Dr. Leindler László egyetemi tanár, a Természettudományi Kar dékánja, dr. Bartók Mihály tanszékvezető docens, dékánhe- lyettes, dr. Hevesi Imre docens, a kari pártalapszervezet csúc- sítkára és dr. Fejes Pál tanszék- vezető egyetemi tanár október 15—23 között a Lodz-i egyete- men járt tapasztalatcserén. Dr. Bartók Mihály és dr. Fejes P. Lodzról a Greifswald-i egye- temre látogatott el.

Dr. Kalmár László tanszékve- zető egyetemi tanár október 14-én két hétre Párizsba utazott, ahol előadásokat fog tartani.

KISZ-küldöttértekezlet

A JATE KISZ Bizottsága ok- tóber 11-én tartotta egyetemi küldöttértekezletét a KISZ-klub- ban. A küldöttértekezlet alap- vető feladatát a még ez évben sorra kerülő városi küldöttérte- kezletre a JATE 12 küldöttének és a városi KISZ Bizottságba jelölendő két képviselőnek meg- választása képezte.

Dr. Rákos István, a KISZ Bi- zottság titkára bevezetőjében kö- szöntötte a három kar küldöt- teit, az elnökségben résztvevő Sipka Rózsát, a városi KISZ Bi- zottság munkatársát, illetve dr. Makk Ferencet, az egyetemi párt vb ifjúsági felelősét, majd rövi- den felvázolta a napirendi pon- tokat.

Kedves intermezzónak lehet- tünk tanúi, amikor Sipka Rózsa elismerő szavak kíséretében és a résztvevők vastapsa közepette átnyújtotta dr. Anderle Adám- nak kiváló közösségi munkájának jutalmát a KISZ KB érdemér- mét.

Ezek után első napirendi pont- ként Kiss Anna tájékoztatóját hallottuk dióhéjban a nyári épít- tőtorokban végzett munkákról, azok eredményeiről valamint az időszak során felmerült hibákról, hiányosságokról. A frappáns be- számoló az idei nyár tapasztala- taiból értékes konzekvenciákat vont le és azokat, helyesen, a jövőbeni teendőkre vetítette ki.

A következőkben Gál György egyetemünk KISZ-szervezetének külügyi felelőse ismertette az elmúlt tanév külügyi akcióit nagy vonalakban. Elmondotta, hogy a külföldi egyetemekkel és üzemek- kel való kapcsolatok általában eredményesnek mondhatók. Még- is apróbb problémák mindkét területen felmerültek. Sürgős feladat, hogy a külföldi egyete- mekkel való viszonyaink kiszé- lesítésére törekedjünk. Elsősorban az egyetemek közötti aktívabb kulturális érintkezések lennének

kívánatosak, kultúracsoportok kö- csönös vendégszereplése formá- jában.

Másrészt új színt jelentenének TDK cserék. A cserék anyagi o- dala biztosítottnak látszik, vi- szont igen nagy probléma a ki- utazók és a fogadók által közö- sen jól ismert nyelv. (Ennek hi- ánya a TDK cseréket értelmet- lenné teszi ugyanis.) A jövőben még fokozottabban kell töreked- ni arra, hogy a külföldre utazó illetve a hozzánk érkező delegá- cióknak legyen alkalma a foga- dó egyetem ifjúságával találko- zva megismertetni egymást az egyetemek életével, az ifjúsági szervezetek időszerű feladataival. A külföldi üzemekről szóba; a kedvező tapasztalatok alapján a kapcsolatok fenntartása indokolt. Az elkövetkezőkben az üzemi munkára induló csoportok szer- vezését és eligazítását az eddi- ginél korábban kell megkezdeni.

Mindkét beszámoló jellemzője volt a tömörség és a kritikus hangvétel, és ahol erre szükség volt, a felmerült hibák, hiányo- ságok kiküszöbölésének igénye.

Pár perc szünet és egy kis fris- sító után került sor a jelöltek bemutatására, jellemzésükre, va- lamint a jelölőlistára való javas- lásukra. A szavazás lebonyolítása után Mikola Judit ismertette az eredményt az értekezlet részt- vevőivel. Ezek szerint a városi küldöttértekezletre a JATE ti- zenkét küldöttének a névsora a következő: a JTK-ról delegált küldöttek: Györgyi Lajos, Dé- kány Klára, Lacsnó István; a BTK-ról Papp István, Süli Má- ria, Vályi Zsuzsa, Sipka Rózsa; a TTK-ról pedig Gál György, Pes- ti Miklós, Zsigmond Agnes és dr. Rákos István. A városi KISZ Bizottságba jelölendő két kép- viselő: dr. Rákos István és La- csnó István.

MILASSIN LÁSZLÓ

TIPOLEXIKON (Hegyi Füstös László betűkarikatúrái)

<p>Sérv</p>	<p>Strucenyak</p>	<p>Semmi</p>	<p>Szerellem</p>	<p>Sín</p>
-------------	-------------------	--------------	------------------	------------